

קרי רבי טרפון עליהם בני קטורה שאינם יודעין לדבר בהלכה.

אמר רבי אבין בר הונא אמר רב המא בר גוריא: שני גזרי עצים היו מסדרין בראש המערכה פעמיים ביום — עם תמיד של שחר ועם תמיד של בין הערבים.

גזירין שעשה משה במשכן היה (65) **אורכן אמה, ורוחבן אמה, ועוביין כמחק גודש סאה** (66), ועשו את הגזירין בצמצום כדי שלא יצאו העצים חוץ למערכה, ויעכבו את הכהנים מלהקיף את המזבח.

אמר רבי ירמיה אורכן ורוחבן של העצים לא היו אמה שלימה אלא **באמה גדומה** — דהיינו קצרה [מלשון גידמת] — משום שמקום המערכה במזבח שבמשכן היה אמה על אמה ותו לא, ועל כן הוצרכו לקצר ממדת האמה.

אמר רב יוסף, להקשות על דברי רבי ירמיה:

אמאי בעי לפרש שהיתה האמה חסירה, הא אפשר לפרש שהיתה האמה שלימה, אלא שעשאוה בצמצום כדי שלא יצאו העצים חוץ למערכה, ויעכבו את הכהנים מלהקיף את המזבח, ולא היו דתניא, מדכתוב בקרא "על העצים אשר על האש אשר על המזבח" ילפינן לעצים של המערכה שלא יהו עצים יוצאין מן המזבח כלום, ושמעינן מדברי הברייתא שהקפידו במזבח של משה שלא יצאו העצים מן המערכה — והיינו שעשאוה בצמצום, ומשמע שלא היו פחותים וקצרים מאמה!?

תנן התם: במסכת מידות **כבש של מזבח** היה לדרומה של מזבח, **אורך שלושים ושתים אמה על רוחב שש עשרה אמה.**

מנא הני מילי שכבש של מזבח עמד בדרומו של מזבח?

אמר רב הונא: מדאמר קרא "ושחט אותו על ירך המזבח צפונה" ילפינן שיהא ירך של

יהודה י"ל בפשיטות שיהיה עיכוב בו' אמות, שהרי כל זה הוא מקום המערכה, ולפי"ז מחלוקת ר"י ורבי יוסי לענין אורך ורוחב הוא אפילו לעיכובא, אבל לענין גובה אינו לעיכובא.

65. הרמב"ם [איסורי מזבח ז ג] פסק שכן עושין לדורות, וכן מבואר בדברי רש"י יומא [כב א ד"ה שנין], אולם חילוק גדול יש ביניהם, שמהרמב"ם נראה שלדורות גם כן עושין הגזירין בשיעור אמה, ומדברי רש"י משמע שלעולם עושין לפי שיעור רוחב המערכה, ובבית שני היה שיעורן כ"ד אמה כרוחב המערכה, כן כתב השפת אמת.

והנה הרמב"ם סתם ולא חילק בין המערכות, ומשמע שכן הוא הדין בכלם, ומביאים בשם

הגרי"ז שדקדק מלשון רש"י בסוגיין שדין זה נאמר רק בסידור שני גזרי עצים של שחר ובין הערבים, ולא בשאר המערכות.

66. בשיטה מקובצת כתב שהיו מניחין אותם על עוביין כדי שיהיה אפשר להניח ביניהם קסמים ולהציתם, [ולפי דבריו יתיישב קושיית המקדש דוד והגרי"ז שהבאנו לעיל [נח ב] באופן סידור המערכות ביוהכ"פ עיי"ש], אולם בחידושי הגרי"ז [מנחות קן] נקט בפשיטות שהיו מונחים על רוחבם, וכתב שם שני אפשרויות באופן סידורם, א', שהיו מונחין זה על גבי זה, ב', ששניהם יחד היו רחבין אמה. ויעוי" חזו"א [מנחות כג ו] שמסתפק בשיעור רוחב הגזירין אם הוא מעכב שיהיו אמה.